

Бүхь ороонуудай пролетариад, нэгдэлгүй!

Тарилада бэлэдхэлэй фронтной хара

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 293 (4105) 1942 оной декабрин 13, воскресенья Сэн 15 мүнүн

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГҮН ДУТУУНУУДЫЕ АРИЛГАХА

Эрэлтэг Армижаай үнэнхэ фашистуудыг үлгэ үй сохин урлагша, далага тэштэ дайна...

роусалда ёботой гэжэ мүнөө сагай советскэ хуули хэлэнэ. Цыбык Гомбоов гэштэ гүрэнэй тусэб болод үбшэ тэжээл фермэлэе зөөжэ асарха, үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ тухай правительствын тогтоол али зэргэ бэлүүдэгдэжэ бай...

Алдарт машина Гомбоовой ударидажа байһан ОТО-эйндэ үдэр бүнийн мэдэнгүй, олон хондоо үшөө үсхэжэ байна. Закаженай аймагай Сталиной нэрэмжэтэ артеданэй энэ фермэ хэдэ байгша ондо тусэбөө мүнү апар 160 хоня түлжүүлжэ, түрэл армитаа ба орондоо маша етэ мала, тэрб, ноононой авиэ үгэбэй юм Яргуна соо аллар суура гараһан Молотовой нэрэмжэтэ колхозной ОТО апар 1.200 гаран хоня ямадыг тэжээжэ, мүнөө түл абагша болон үбэлжэлгын эшээртэ байһан үнэргэжэ байна. «Илагашагч Армида үшөө өтэ өлөө хоолой авиэ үгэбэй!» гэжэ энэ фермын дамша Дана Пыренов хэлэнэ. Дайн сэрэгтэй везэ тахар шагнаар ажлаһан, республикада элгэ болон нэмэ эрхити фермнүүдмэ бр машагыне тоолодо болодо һаа манай янта малта олон Эрөнэй үлгэр жэлтэтэ ажал үлгөрһан ынганууд дээрэ адала тодоор харуулажа.

Гэбшье, эдэртэ алд арга боломжтой аал, гүрэнэй тусэбтэ таһалдуулжа байһан, адуу малаа дааруулжа ба туржа байһан тухай баримтанууд бии. Бичурын аймагай «Улаан Одоо» колхоз мүнөө болтор хото байра түлжээгч, убагуур заһагч, үбшэ тэжээл фермэлэе зөөжэ асаргагч, ношоржо байха юм. Английска үлгэрэй гахай үлгэршье, бүнийн уйтан хашан соо хаагагтай дааража байхатань, энэ зөөрин эзэн болодо Мухаммедовой аймагай Полгы сооной Ленинэй нэрэмжэтэ артедан тврүүлгэштэ Батмеч ба таранай оролошсо Цыбык Гомбоов тэртэл отто хамтархагч Гүрэнэ тарша юмэ гэжэ байһангаа түлөө, хоня гатай бүтэнэй тойноһа колхозны дамжа ударидажа байһан хүмүүд толгойгоороо ха...

Тэршээн Түхэнэй колхозууд үбэлжэлгын тэсэбгүй муугаар үдэргэжэ байна. Адуу малай, алагалга нарай малдуудай үлгэ адала ведондовийшоо үшөө олон. Тэрэ шалтагаалга зарим малдуудай тоо толгойн 1942 оной январин 1-нэ мүнөө хорон, цөөн болоһон байна. Хамгыл мал ба үбшэ тэжээл үрхтэ нэмэ харша адала Түхэнэй үшөөл бии Унгарөөшэ намар колхозой саблалан хамагчигээр үрлэгжэ байхадан Түхэнэй хүтэлбэрилгэштэ, нэн түрүвнэ АЗО-е даанш түрэл Малашинион ямаршье тэжээл ябуулаагч ушарһаа, мүнөө үбшэ тэжээл олон нутагуудта хутагар байна. Декабрин 10 хүртэр оройго 638 түрүүлгэмэ ажаа, түл абагша тусэбөө мүн 7.08 проц, түрүгдэй. Гүрэнэй тусэбтэ гүтэмшагаар таһалдуулжа байһан зэмэтэ ноурууд дайнай вейн хуулар хэлбэргэдэ ёботой! Мүнөө нэгэнтэ юань, нэгэнтэ гахай, үлгэр дааруулжа ба туржа гэшөн гүрэнэ харша, гэгтэ хэрэг гэжэ мэлэхэ хэрэгтэй! Нэгэнтэ түл түлүжэ бр дааруулжа болохогүй! Одоо везэ жэжэ заршамтайгаар ба гуримтайгаар ажаллажа, малай үбэлжэлгэ сагтадаһаар ба дулаанаар үнэргэжэ байһалы зорилготойбн.

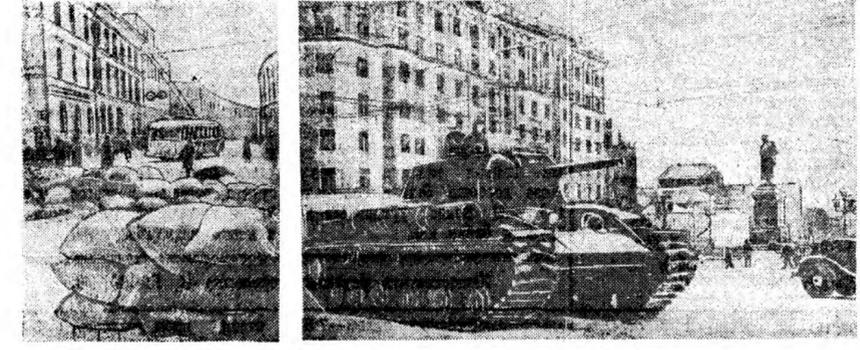
Тэршээн Түхэнэй колхозууд үбэлжэлгын тэсэбгүй муугаар үдэргэжэ байна. Адуу малай, алагалга нарай малдуудай үлгэ адала ведондовийшоо үшөө олон. Тэрэ шалтагаалга зарим малдуудай тоо толгойн 1942 оной январин 1-нэ мүнөө хорон, цөөн болоһон байна. Хамгыл мал ба үбшэ тэжээл үрхтэ нэмэ харша адала Түхэнэй үшөөл бии Унгарөөшэ намар колхозой саблалан хамагчигээр үрлэгжэ байхадан Түхэнэй хүтэлбэрилгэштэ, нэн түрүвнэ АЗО-е даанш түрэл Малашинион ямаршье тэжээл ябуулаагч ушарһаа, мүнөө үбшэ тэжээл олон нутагуудта хутагар байна. Декабрин 10 хүртэр оройго 638 түрүүлгэмэ ажаа, түл абагша тусэбөө мүн 7.08 проц, түрүгдэй. Гүрэнэй тусэбтэ гүтэмшагаар таһалдуулжа байһан зэмэтэ ноурууд дайнай вейн хуулар хэлбэргэдэ ёботой! Мүнөө нэгэнтэ юань, нэгэнтэ гахай, үлгэр дааруулжа ба туржа гэшөн гүрэнэ харша, гэгтэ хэрэг гэжэ мэлэхэ хэрэгтэй! Нэгэнтэ түл түлүжэ бр дааруулжа болохогүй! Одоо везэ жэжэ заршамтайгаар ба гуримтайгаар ажаллажа, малай үбэлжэлгэ сагтадаһаар ба дулаанаар үнэргэжэ байһалы зорилготойбн.

Улаан Армин дээдэ начальствуудыа составта сэрэгэй нэрээрэгнүүдэе олгохо тухай

- АРТИЛЕРИИ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ нэрээрэгшье ВОЗНЮК Василий Ивановича НЕСТЕРЕНКО Алексей Ивановичта ТАВКОВА СЭРЭГЭЙ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ нэрээрэгшье ТАНАСЧИШИН Трофим Ивановичта ТЕХНИЧЕСКЭ СЭРЭГЭЙ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ нэрээрэгшье ГРИШИН Михаил Ивановичта ЛЕБЕДЕВ Александр Петровичта СТЕПАНОВ Кузьма Петровичта ЧУХНОВ Иван Филипповичта

Москва шадар немецүүдэе үй бута сохихонһоо хойшо нэгэ жэл гүйсэхэнэй ой

Нэгэ жэлэй саада тээ Улаан Арми болбол Москва шадар айхалтар шанга байдаанууды хэжэ, немецко-фашистка сэрэгүүдэе үй бута сохөөд, ото, шидан сугаруулан намнаһан байна.

Зураг дээрэ: Москва городто немецко-фашистка довтолго хэгдэнх үдэрүүдтэ. Зүүн гарһаа: Кировскэ воротагай дээрэдэх баррикада, хүндэ тачкууд Пушкинай площадь дээрүү фронт ошго ябһа, түрэл гэрлдоо хамгалхар жаска-лан Москворецкэ районий эзэсгэтэ худалмэришэдэй отрядтай бооцуу, морто сэрэгүүд Москватай үйлдэһүүдээр байһан газар тээшэ ошожо ябан.

Ерэхэ жэлэй ургаса һайн бэлэдхэлһээ дулдыдаха

Курбынхидай урягаар... ИВОЛГЫН МТС-эйндэ ШЭНЭ УЯЛГАНУУД

ИВОЛГА, декабрин 12. (Телефоноор абтаба). Угэсэл ар манай МТС-эй худалмэришэд курбынхидой бэшэжэ бурит ба ороо хөлэк дээрэ уншан хэлсэжэ үзөөд, дайшалгы шэнэ уялганууды абаба. Тэрэнэй гол удхань, трактор ба хүдөө ажыхын машинуудтай заһабарие болзорхоонь урид эрхим шармангаар дүүргэхэ; хамаг юмэээ али болохоор арбилха ба алмаха; ажалай газар заршам ба гурим тэн наринаар сүлхихэ. «Социалистическэ жазарьяалангай отлчник» гэһэн значогоор шагнагогшад Овчинников ба Холлова, тэршэвлэн трактористууд Будав, Коленьки, Алексников Павел, Досмон Радаева гэштэ мүнөөдэрэй эмхигүй ажал тухай шуумжэлэн хэлэхэ зуураа, али бүхь бэрхшээлүүдэ дабажа, үйлдэ-бүриим дааб-рише дүүргээдүй сагтаа цеххээ гарангуй гуримтайгаар ба үндэр бутэээтэйгээр ажаллаха гэһэн зоримгой шэнэ уялганууды абаба. Ремонтнигуудай шэнэ эршээтэй ажал тухай саашадаа манай газетэдэ үрэлжэ мэдээсэжэ байхаб.

СВИРЕШЕВСКИЙ—Иволгын МТС-эй полтотделэй начальниге оролошо.

Бүхь юмэээ элсүүлхэ

Кабанскы аймагай Түлхюйска сельсоветэй Молотовой нэрэмжэтэ артедан гаралан дээрэ ялангаан бүтэнэй үдэрүүдтэ хүмүүд олон болодо. Энэ хадаа түлэй бооцууд эрхэ хабарай тарилада бэлэдхэлэй фронтной барада оромоод хүдэлмэрижэ байна гэштэ Молотовойн хүдэлмэришэе угаа эмхитэйгээр ба байнаар ябуулажа байна. Обин дээрэ үрбэ-ннэй сөбөрлөгтэ, колхозой күн-инна соо хүдөө-ажыхын бажама бооцууд заһабариялагдаа, хото хорбо сооһонь тариалангай газар дээрэ наг шэбхэ зөөгтөнэ. Хай-шашые хархала хүдэлмэришэе бусалажа байха юм. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз түрүвшын далагад нэгэ эхитэй ба эрхимээр ажаллаһан дээр-нэ фронтной хара соо үнэргэ-гэтэ үбэлжэлгэе агротехническэ хэмжээ-ябуулануудай тусэбтэ 50 процент дүүргэһэ, плугуудые заһабарияла тусэбтэ 40 процент үдэргэһан байна. Мүнөө өвөш-нүүдэ темпнэй соо буулгалгад бэлэдхэлэй хүдэлмэришэе Колхозой правленийн түрүүлгэ-шэ хүтэр Портягин бүтэ хүдэл-мэришэе шадамар бэрхээр хүтэл-бэрилгэ юм. Болосовскэ сельсоветэй «Путь социализма» артедан членүүд мүү бошээр хүдэлмэришээ байна. Төлөөр декада соо 1.400 шарга наг шэбхэ болм дээрэ зөөжэ гаргалһан, 12 центнер үншэ, 10 центнер шубуунай арал суглуу-лан, 1.800 центнер орошо үршад-ла хадһан байна. Гэбшье тарилада бэлэдхэлэй хүдэлмэришэе эдэ хоёр колхозоод адимар хаа-хашагчүй буталаа байнаар ябуулаа бошэ. Энаагтэ жэшэ болгон Кировскэ нэрэмжэтэ ба «ОКДВА» колхозууды ажал хараа. Эдэ хоёр колхозой тари-лада бэлэдхэлгэе хүдэлмэришэе ябууруулан оройтожо эхил-нэйн эсэтэ машинануудын үшөө заһабариялагдажа ажилдүй, саба тогтоолгоо хэрэгжэжэ боло-мёр шүртэ үтэ байха юм. Колхознигууд болбол шугалын шугала сэлэгэй ажыхын зорилго болодо 1943 ондо үндэр ургаса абагата бэлэдхэлэй хүдэлмэришэе шүтэлгэтэе бүхь юмэээ ал-сүүлхэ ёботой. Вера ВИЧ.

Нийтэнэ гээгдэнэн хүтэлбэрилэгшэд

Эгэтын МТС тракторай заһабарие таһалдуулжа байна

Энэ жэлэ Эгэтын МТС тра-кторна хүдэлмэришэе тусэбтэ хала-вишыншэ дүүргэһэй юм. Тиниэ шалтагаалһаа энэ МТС-эй харьяа-ла байһан хэлэн колхозууд хүд-өө-ажыхын хүдэлмэришэе ходо гээгдүүлэн бэлэй. Гүтэмшэг мүү ажалай год ша-тагаалһын юу байгааг гэхэдэ, та-рилада болон зун-намарай ажал-да тэсэбтэй мүү бэлэдхэл хэр-гэһэн байгаа. Сохонь хэлэхэдэ МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд нагай ношбо байха, үбэлжэ бэшэ, хар-на хабар болоһон хойно маши-нануудта заһуулаһан юм. Тариалын түлгэ дундэ трактор машинууд олон хондоор ламы хэбгэхэ яба-далнууд гасхалан мүү заһабар-ини үршэ байгаа. Тэрэнэй эсэтэ олон центнер тариа гүрэнлөө дүүгэ үгэһэнишэ мэтэжэ. Гэбшье, Эгэтын МТС-эй инж-нер нхч. Бижбаев, полтотделэй начальниг нхч. Карпенко гэгшэд нелоной ношбо задалгай ажалай үр дүнгыне ямаршье булгаг бол-гожо абагчү гатаа алдуч боло-хогч Энэ МТС IV-тэй кварта-лоо тракторна бүхь паркын за-һабарие дубаха ёботой байгаа гэжэ лаблан гэхэдэ шулаа. Тээд мүнөө, квартал дүүфатар хэд-эн хонго үлөөл байхадан орой-лоо, ганса трактор задалһан. Энэсөө тракторыне дээр 10 хонг-носоһон байна. «Бабит ба дам-жуула корбыкыне толохо-мүфтай» аалганаһан фланец гэдэгыне улаан хүдэлмэришэе гэжэ нхч. Карпенко-нэшэ детал эрүүлхынь хүлээжэ ямталда һуунал. 32 ремонтни-гууд 2 тракторыне заһажа зуу-наад, олохон үлэр ажалгчэй айна-ябанат. Тэрэншэ гална 9 тракто-ристүүд колхозуудта буталаа-рээдүй. Ямар ушарһаа ингэжэ айнаб гэжэ МТС-эй полтотде-лэй начальниг нхч. Карпенкошэе һурабашые өөрөгчү.—соһом м-дэхэгчү байна. Өөрөө гэхэдэ, тэ-шэ хавалда төрөлбөртэ али тодо хоёр бэшэ юмны шалтаг. Ийншээ энэ Карпенко заһабарин хойноһоо ханаагаа зободотгүй байһангаан элгэ болодо. Эртнэ комбайнер Тудун Пырен-доржиев республикын ремонтни-гуудта ханджа бөлшөн байгаа. Энэ бөшөр бригада, узагуудта

Турагшадай туһаламжа

Сталиной нэрэмжэтэ артеданн (Тарбагатай) колхознигууд хабарай тарилада бэлэдхэлэй фронт-ной барада оромоод, үбөлэй аг-ротехническэ хэмжээ-ябууланууды ажаллатайгаар үнэргэжэ байна. Энэ наг шэбхэ зөөжэ гаргал-хын түлөө бригада бүтэнэ хо-шоод морин табигалтай. Малай фермнүүдтэ үтэжүүлгэ зөөжэ гаргалхын зорилготой морн ба хү-нүүд томилогдохой. Мүнөө ста-

линойнх 3.700 шарга наг шэбхэ зөөжэ гаргалһан байна. Тэрөө тусэбтэ 25 процент болодо. Колхоз соо үншэн ба шубуу-най аргал суглуулагдажа байна. Эдэ хүргүүлннхнэй колхозоо тү-лхана. Эхнэ хүргүүлнн ажалла-ша классуудай 20 гаран бураг-шад үдэр бүрэ заһагшангаа һүв-дээр энэ үншэ үтэжүүлгэе суглуулажа байха юм.

Б. АЮШИН.

Дутуунуудаа дары заһаха

Хабарай тарилада бэлэдхэлэе ябада Кабанскын аймагай зарим колхозуудта лашагчү мүү яба-на. Кузариноскэ сельсоветэй «Вто-рая Пятилетка» колхоз тариа талханай сохилгыне ушаруулан ушарһаа хабарай тариалын бэлэд-хэлэе ёботоложэ эмхитэйгчүй. Үршэ сөбөрлөгтэ ябадаг тоо аалар ябуулагдажа байбашые, машина плугуудай заһабари ба агротехническэ ябуулануудта үшөө ороогчү байна. ОКДВА-гай нэрэм-жэтэ колхоз фронтной хараы хангагачүйгээр үнэргэжэ. 5 хо-

ногчү турша соо 100 гаран га газарта саба тогтоожо байһан өсд, мина 10 гаран га газарта саба тогтоожо. Ийншүүд барим-танууд аймагай бусад колхозууд-та нилээд бии. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэг-шэд хабарай тарилада эрхимээр бэлэдхэжэ, фронтлоо түлхэлгэди гэгшэн уялгануудта бодото хэр-гээр бөлүүхын тулада дүүгэ-нуудта дары заһажа, ерэхэ 1943 оной хабарыне эрхим бэлэдхэлгэ-гээр угтаа—нхч зорилготой. Н. ФЕДОРОВ.

Болошогүй ношоролго

КАБАНСК. (Телефоноор абтаба). Тарилада бэлэдхэлээр фронтной бара сонсохонини һайн мэлэжэ байбашые һаа зарим колхозууд мүнөө хүртэр хүдэлмэришэе үншээр фронтной ёһоор үшөө та-гал суглуулан байха юм. Саба тогтоолгоор саба мушье хэнигчү ношоржо байна. Хабарай тарилада бэлэдхэлэй хүдэлмэришэе ёһотой фронтной ёһоор ябуулахын ороло шэнэ бо-лоһончү ношоролго гаргажа бай-һан колхозой правленийн түрүв-лэгшэ нхчэр Лагеревые ямархүг гэжэ тоолохоб? И. ВТОРУШИН.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

Декабрин 10-ай үглөөнэй мэдээсэл

Декабрин 9-эй түршадэ туршда Сталинградтай оршондо ба Центральна фронт дээрэ манай сэрэгүүд түрүмшынгээ зүгүчынэ шөлгөн довтолгоото байлдаануудаа үргэлжэлүүлэб.

Сталинградтай хойто хубила манай подразделениеүүд дайсамай үсэд шанга эсэргүчлэтын дилжэн даража, өөдөндөө позицинуудыг байжаруулаа. Городей урда захала Н-скэ частини боецүүд немецүүдэй обороно худар хушугран орожо, тэдэнэрэй окопугты эзэлб. Дайсан болбоа 200 шахуу солдат ба офицерэ алуужа гэвэ.

Сталинградтаа баруун-хойгуур манай сэрэгүүд өөдөндөө позицинуудыг бэхжүүлжэ зарим участкадууд дээрэ элбхитэ дайшахы ябуулганууды хэбэ. Н-скэ частыг буури газартаа немецүүдэ намнан гаргажа, дайсамай 400 шахуу солдат ба офицерэ үгы хэжэ, 24 пулемет, ашаа

тэбэн 80 мори тэргэ, 15 автомашина, 4 радиостанци, 5 ехэ буу, 100 хайраг снаряд буялаа абалдан байгаа. Ондло нэгэ участок дээрэ урда үзэрын манай боецүүдэй эзлэсэн позицияг тэргүүлэжэ абха гэжэ дайсамай ябган сэрэгүүд ба танкүүдэй нэгдээн контратака тогтоогдон барилдаба. Немецүүд байлдааныг бологон газар дээрэ хэдэн зуун хээр ба гэмтэгдэсэн 8 танкаа орхион байна.

Сталинградтаа баруун-уртуур артиллерийскэ буудалгаар дайсамай сэрэгүүдэй бөөгөрөлгө таррагдан сохигдогон ба зарымньны үгы хэглэсэн байгаа. 15 автомашина хна бага солдоджо, хоюу хэрэгсэлтэй хоёр склад тэбэлдэжэ, 3 немецкэ танк үгы хэглэжэ. Агаалаша лейтенант Бурлаковкин команда доро ябган танкистнуудай баатаршалга хэбэн тухай мэдээлэлгэ абтаба. Энэ танкын экипаж дайсамай байлдаха зуураа 8 немецкэ танк

гадлаан, 6 танк гэмтэсэн байна. Центральна фронт дээрэ манай сэрэгүүд довтолгоото байлдаануудыа үргэлжэлүүлэб. Ржевнээ баруугаар Н-скэ частини боецүүд хоёр үдэртэ 600 немецкэ солдат ба офицерэ үгы хэбэ. Трофей буялагдан абтаган ба хувчүд пленные абтаган байгаа. Ондло нэгэ участок дээрэ манай подразделениеүүд уршаа дамбажа, 19 ДЗОТ ба бляндаж, 3 рото немецкэ ябган сэрэгтэ үгы хэбэ. Гвардийн улаанармеец нхэр Михайлов гэгшэ дайсамай контратакы сугаруулан сохиходоо төнк буула-та буттага хоёр немецкэ танк гэмтээгэ.

Калининска партизануудай отряд нэгэ деревняда немецкэ партизанууд довтолго хэбэ. Энэ партизанууд 24 гитлеровцын алабан, 5 автомашина үгы хэбэн, хуврэг талынхан, телефонно-телеграфна хэлтэс холбоо талалаа хандар

гаган байла. Тус отрядтай бүлэг партизанууд дайсамай түмээр-гарын эшелонны халган угаажаа. нэгэ паровоз ба автомашинууды тэжэ ябган 12 платформу үгы хэбэн байла.

Улаан Армиин бүлэг командир-нууд ба боецүүд немецко-фашистска хара зомигуудай советскэ пленные хувчүды эзлэнт муулайгаар зобохон тухай акт зохиогон. Тэрэ акт соонь: «Билэ нэр Сталинградтаа баруун-хойно сугаржа ябган дайсамай намнажа ябхадана гитлеровскэ бандиудуудэй зэриг муулайгаар зобожо алабан улаанармеецүүдэй 5 хувр олообин. Немецкэ бузар булайнууд плены абтаган хоёр боецүүдүйнэгэ амин бөөмэ отолон байгаа. Бусах улаанармеецүүдэй дохойнуудынь отолон байба» гэжэ хэлэгдэнэ. Тус акт дээрэ майор Петров, санинструктор Борсов, младша сержант Заворонев, улаанармеец Королев ба Вечерков гэгшэд гаруудаа табиба.

Декабрин 10-ай үдэшын мэдээсэл

Декабрин 10-ай түршадэ манай сэрэгүүд Сталинградтай оршондо ба Центральна фронт дээрэ түрүмшынгээ зүгүчынэ шөлгөн довтолгоото байлдаануудаа үргэлжэлүүлэб.

Декабрин 8-да Сталинградтай дагуула, урда мэдээлэгдэсэн ёһоор, дайсамай 24 транспортна самолет үгы хэглэсэн бэшэ, харин 29 транспортна самолет үгы хэглэсэн байна.

Декабрин 9-дэ манай авиацин частнууд фронттын элбэб участкадууд дээрэ 30 немецкэ танк, сэрэг ба ашаа тэбэн 200 шахуу автомашина үгы хэбэн гв, али гэмтэсэн. 10 артиллерийскэ батерейн буудалгы даража, хоюу хэрэгсэлтэй склад тэбэлдэн, дайсамай 2 батальон шахуу ябган сэрэгтэ тархан сохигдон ба зарымньны үгы хэбэн байгаа.

Сталинградтай заводской райондо манай частнууд жэжэжэн бүлэгүүд бобожо ябуулгаа хэбэ зуураа дайсамай ДЗОТ ба блиндажууды бокжирваллан ба хандаргаган байна. Городей урда захала манай подразделениеүүд дайсамай окопугууд тээшэ сүмэрэн орожо уршаа дамбажа. Немецүүд байдалаа бэрхэцүнэ үзэжэ, хэдэн контратака хэбэн юм. Манай боецүүд гитлеровецүүдэй контратаканууды тогтоон баржа, 2 ротоһоо хувчүд немецкэ ябган сэрэгүүд үгы хэжэ, дайсамай 6 танк гэмтээгэ.

Сталинградтаа баруун-хойгуур манай сэрэгүүд дайсамай аймактар шанга контратаканууды тогтоон барлаа, зарим участкадууд дээрэ довтолгоото байлдаанууды хэбэ. Н-скэ частини боецүүд немецүүдэй бэхжүүлэсэн позициянууды эзэлжэ, дайсамай 300 солдат ба офицерэ хулаа. Бузыан-абатан трофейн дунда: 5 ехэ буу, 19 пулемет, 13 миномет, хоюу хэрэгсэлтэй 8 автомашина, радиостанци, 3.000 снаряд ба 35.000 хоюу бжн. Ондло нэгэ участок дээрэ дайсан болбо 40 танк ба нэгэ полк ябган сэрэгтэй хувсөөр Н-скэ частини позиция контратака хэбэ. Үдэрэй дүврээ тээшэ манай боецүүд гитлеровецүүдэй контратакы тогтоон барла. Тус байлдааны эсэстэ 10 немецкэ танк гэмтэгдэсэн, дайсамай 2 ротоһоо хувчүд ябган сэрэгүүд үгы хэглэсэн байба.

Сталинградтаа баруун-уртуур манай сэрэгүүд зарим участкадууд дээрэ элбхитэ дайшахы ябуулганууды хэбэн байгаа. Хувсэд бэшэ бармчтын ёһоор, үдэрэй түршадэ 400 шахуу немецкэ солдат ба офицер, 2 танк, 42 пулемет, 7 ехэ буу, 16 автомашина үгы хэглэсэн. 95 ДЗОТ ба блиндаж хандаргаган байна. Манай элбхитэ артиллерийн буудалгаар 2 немецкэ самолет унагаагдаа.

Фронтты центральна участка дээрэ манай сэрэгүүд эзлэсэн позициянууд дээрэ бэхжэжэ, зарим

хувсүүдээрэ довтолгоото байлдаанууды хэбэ. Ржевнээ баруугаар манай подразделениеүүд дайсамай ябган сэрэгтэй батальонны хна бута сохое. Немецүүд 350 солдат ба офицерэ алуужа гэжэбэ. Ехэ трофей буялагдан абтажа. 90 немецкэ солдат плены довтолго хэбэ зуушаба. Ондло нэгэ участок дээрэ дайсан болбо советскэ сэрэгүүдэй дабыштат дагуулан барихы эргэлзэжэ, 70 танк ба ябган сэрэгүүдэй томо хувсүүдэй контратакала оруулан юм. Тээд, ехэ гээлтэдэ орожо байжа нэгэ бгга уршаа дамбажалан байгаа. Амжалтаа хувчүд хэбэн немецүүдэй бүхы хэглэгдүүд манай частнуудай элбхитэ ябуулгануудаа усахагдаба. Энэ байлдаануудаа немецүүд амлал хувсэнигөө талар ехэ гээлт тэвчүүд орожо, байлдааныг бологон газар дээрэ гэмтэгдэсэн ба гадаадаган 42 танкаа орхион байна.

Манай дегчагууд агаарай байлдаануудаа 9 немецкэ самолет унагаажа. Тэрэньнээ галаа элбхитэ артиллерийн буудалгаар дайсамай 2 самолет үгы хэглэбэ.

Центральна фронт дээрэ 343-дэ немецкэ хангоудай батальон командир майор Герберт Краусник гэгшэ плены эбтаба. Тэрэ плены эбтаган Герберт Краусник гэгшэ: «Немецкэ солдадуу ородой үбэлжөө айдаг гэжэ хэлсэдэг юм. Тэрэнь зарим талараа «чэн юм. Солдадууд офицерүүдынь юу юунһэ үчүв-

гээр ородой ябган сэрэгүүдһээ айдаг байба. Немецкэ солдадай ойлгоһондоо халаа үбэл гэжээ хувсэр хүндэ байлдаанууд ба заагагшү сугаржа ябхадатгай хандаргагшү холбоотой байба. Гансадан солдадуудай дунда бэшэ, харин зарим немецкэ офицерүүдэйнь дунда сүдэрһэн ба эсэбтэй тэмдэг элбэ болоо. Тэрэнь сэрэг барихагшү Германи болбо дайгаа алаһаан үчү болоо гэжэ зарим офицерүүд тоолоно. Дайн болбо бэлэнэрэй найдажа «сахлаган түргэн дайнай» ба «сахлагдан түргэн ялалтыг» бургу хувсэриг сабжаа хойшо аллагдаган байба юм. Мүнөө Гитлер болбо эсэсэн алата ябадаа али болохоор хойшо хулуудын тугада тугийа ехэ оролдоог гаргана. Гитлер халаа ушарлан бобоно тохолохоо алибаа ушарланууда ба хуби заяанай хубилагала найлана гэшэ. Тээд хатуу шүрүүн бодото үнэн байла гэшэ энэ мүншэ зөрлөтөн найдабарине хүмөрүүлэн унагааха байба» гэжэ мэдүүлэб.

Французска армийн сэрэгтэй аймаһаа хулааган табигдаха болоһон олоон офицерүүд ба солдадууд элбхитэ палсада тэмдэгүүдлэн бөшүүхэ ба буугаа тугшаха явдалаа хулаан зайсаба. Авиньонтой оршохо партизандууд сэрэгтэй казарманууды галдаа үймөөн болохо хандаргадан олоон бүү эсбэс ба хоюу хэрэгсэлүүд хулуун абтаган байна.

БМАССР-эй экономикаческа ресурснууды шэнжэлхэ ба ашаглаха асуудалаар научна конференци нээгдэбэ

Үсэгдэр, үдэшын 8 часта, Советүүдэй 2-дугаар Байшангай Сталинска зал дотор БМАССР-эй экономикаческа ресурснууды шэнжэлхэ ба ашаглаха асуудалы эзлэсэн хэлсэхын тулдла научна конференци нээгдэбэ. Түрүмшын пленарна заседани дээрэ «БМАССР-эй экономикаческа ресурснууд ба эсгэ ороноо хамгаалгын дайнай үршон бай»

далжа тус ресурснууды шэнжэлхэ ба ашаглаха тушаа научно-шэнжэлгүүдэй эмхнургаан ба аймахын организацинуудай орлогонууд» гэгшэ алмажлы ВВП(Б)-гэй Обкомой секретарь нхэр С. Д. Игнатев хэбэ. Мүнөөдэр конференциин заседани үргэлжэлх юм.

ХИЛЫН САНАБАА

Фон Папенэй „амие хорлохо“ гэгэ гэнэн провакционно хардалгань эшхэбтэрээр буруу хүржэ байна

Гэмнэгдэгшэ Сулейман гэгшэ хашаха тамалхадань хэлэһэн хуурмаг үгэнүүдһэн арсаба

АНГАРА, декабрин 9. (ТАСС). Фон Папенэй «амие хорлохо» гэгэ гэнэн хэрэгтэ хоёрдөхө үзэжэ байгаа анкарока сүвдэй мүнөө үглөөнэй заседани дээрэ гэмнэгдэгшэ Сулейман гэгшэ үгэ хэлэжэ элбэлэ, би хадаа эвэнэй урда тээ хэлэһэн үгэнүүдһэн үзэжэ гэжэ мэдүүлэб. «Судья ноё, би болбо эвэнэй урда тээхидэ али таанары мэхэлэ дүрэмнэгшү. Миниг хэлэһэн үгэнүүд бүхылөө Абдурахманай ханаһаа абха эхлөөһөн үгэнүүд байба. Тингэжэ хэлэ гэжэ манай баадаган байна. Мүрэлгэ хэглэжэ намйаа солбо һөн, 6 үлэр, 6 һүнн соо унтуулаагшү ба унда уугаагшү һөн. Би тэсэжэ ялахад хуурмаг үгэнүүдны хэлэжэ баатай болоо. Үнэндэ хадаа би бүхы наһан соогоо советскэ полковстводо ябажа үзөөгүй юм. Тэндэ хэмнэжэ тагнхгүйб. Бомбын тэбэрхэлэ амалдаган хүн Омер бэшэ, халадаб гэгшэ тэрэрэлэ болоһоний һүндэ Омерын би нүдөөрөө харгаа һэм.

Тингэжэ Сулейманай хэлэжэ тэйнь сасуу зал соо хуулан үчүвүд шуугаа нэрбэн боложо, гайхал татнаган үгэнүүд дуулаа. Судьянар угаа алдаа, прокуророй оролгошо Кемаль Бора гэгшэ мэдэһэндэ хүрин улаан болошоо. Энэ үнэн ушарыгэнгэ ойлгоһон журналистуудынь һанаа амархан буугаа шадаагшү. Түрүмшынгээ сохигдон һүвдээр, мэдэ ороһон Кемаль Бора болбох Сулейманда бү этигэтти, энэ хүн Павловый гв, али Корниловый үглөөндэ ороо хэбэртэй, Сулейманай мэдүүлгэ дээрһээ харалада анкарока түрмэдэ гурим заршамын аймактар эхээр буларганинэй элбхитэ гэнэн мэдүүлгэтэйгээр сүвдтэ хандаба. Прокурор нэгжэ хэлэжэ хашдаржа, зангажа байгаад, сүвдтэ ба тэнш байшлатга этгүүлэхэ ханаатайгаар угаа мэлэе аллан ашалаба, тээд тэнш байшлат бугээрэ Сулейманай хэлэһэнэ тон эхээр гайхалган хэбэртэй байдалы гэмнэгшэ болбо үгэжэ эхлэжэ үчүгөөд, зоний харгалгагшү байтар бархирба.

Тингэжэ Сулейман һури дээрһэн прокурорто нэгжэ харуусаба гэжэ: «Тэндэ прокурор юун гэжэ хэлэжэ? Түржэ соо би ордүүдынь нэгтэһы харгагшүб, би тэншэ тон амараа хаагшүд һуушаб. Тингэ 6 сүвдтэ соо намйаа унтуулаагшү ба унда хуураарой оролгошо Кемаль Бора гэгшэ мэдэһэндэ хүрин улаан болошоо. Энэ үнэн ушарыгэнгэ ойлгоһон журналистуудынь һанаа амархан буугаа шадаагшү. Түрүмшынгээ сохигдон һүвдээр, мэдэ ороһон Кемаль Бора болбох Сулейманда бү этигэтти, энэ хүн Павловый гв, али Корниловый үглөөндэ ороо хэбэртэй, Сулейманай мэдүүлгэ дээрһээ харалада анкарока түрмэдэ гурим заршамын аймактар эхээр буларганинэй элбхитэ гэнэн мэдүүлгэтэйгээр сүвдтэ хандаба. Прокурор нэгжэ хэлэжэ хашдаржа, зангажа байгаад, сүвдтэ ба тэнш байшлатга этгүүлэхэ ханаатайгаар угаа мэлэе аллан ашалаба, тээд тэнш байшлат бугээрэ Сулейманай хэлэһэнэ тон эхээр гайхалган хэбэртэй байдалы гэмнэгшэ болбо үгэжэ эхлэжэ үчүгөөд, зоний харгалгагшү байтар бархирба.

Италида дотоодын байдал аймактар шанга болоо

ЛОНДОН, декабрин 10. (ТАСС). Английска информации министростэ болбо Италида дотоодын политическэ ба экономикаска байдалы бэрхшээлүүд хурсажа байһанын харуулан баримтанууды бэшэб. «Фашистуудай политика хадаа Италида эгзэг эхэ гэмтэл хүйлхэ өрчүлгэ байһангшү байгаа. Италин имери үгы болоһонтой. Тэрэнь армийн үйбула сохигдоо. Италияска арадай

ажайлаһын тон муу болонхой. Италида улад зондо талха үгтэхэ өршөөнэ Польша ба Грециһээ байшэ бүхы европейскэ оруудай хили орлодоо бага байба гэжэ түс мэдээсэл соонь хэлэгдэб. Бүри дай болохоһоо урид Муссолини болбо өөрынгөө өршөөнэ эшхэбэр байдала ба экономикаска уналтада хэзээшэ оруулаһангүй гэжэ йайруугаар мэдүүлэһэн. Тээд мүнөө улад зоний байдалын мууданинэй эли харгалда.

Хойто Африкадахи сэрэгтэй ябуулганууд

ЛОНДОН, декабрин 9. (ТАСС). Официальна мэдээсэлдэһэн ёһоор Туниса дайсаанда намалтэ сэрэгүүдэй эрэлгэн аяллада гэгэр гшү. Ходо нилхэдг авиаци болбо дайсаандай элбхитэ сэрэгүүдэ асарга ябхаданы тон бэрхэтэй болгохо зорлго табина.

Америкуска тагнүүд декабрин 7-ой үдэр немецүүдэй эзлэсэн абган позициянууды завлажа отлохо баатай болгобо. Союзнигуудай авиаци болбо өөдөндөө сэрэгүүдтэ нмагта ехэ дэмжэлгэ үгэнэ. «Бостон» гэгэ бомбардировщицууд дайсамай атаковалаа, тэрэнь элбхитэ артиллерийн аймактар шанга буудалгада ороһонь гээлтэгшүгээр бусажа өршэ. Тус фронттын энэ участка дээрэ тон шэнэ янзын бомбардировщицууд ба истребительүүд хэрэглэгдэнэ.

Рейтер агентствын мэдээсэлнь хадаа үсэгдэр союзнигуудай бронетанкова хүсвүүд Туниса дай болгохо элбхитэ хойшо үзэгдэгшү эхээр агаарһаа дэмжэлтэгшээр довтолго гэнэ. Тэрэ байлдаанын хүн орой болотор үргэлжэбэ.

Союзнигуудай газар дээрхи ба агаарай сэрэгүүдэй тоонь сэгүрлэжэ улам олон боложо байна.

Буассон ба Дарлана хуорондо хэлсээ хэһэн тухай

НЬЮ-Йорк. (ТАСС). Хойто Африкада байгаа союзна сэрэгүүдэй командовани штаб болбо генерал Эйзенхауэрэй дооро дурсагдаһан мэдүүлгэ тунхаглаба гэжэб: «Французска баруун Африкын генерал-губернатор Буассон гэгшэ ошин державнуудта эсэргүүцү хэжэ хэрэгтэ нэгдэмэл наदानуудта тугажа байха тухай эвбшөөрөөдө үгөөд, энэ зорилгоор

би хадаа Дарлана мэдэл торо байха гэжэ мэдүүлэб. Французска баруун-Африкада сэрэгтэй хүсвүүды нэгдэхтэ ябадал болбо союзна самолетууд тэнхлэ аэродромууды хэрэглэжэ, союзна флот тэндхи порт ба портовай барилганууды хэрэглэжэ, нэгдэгшү дай хэжэ хэрэгтэ нэгдэмэл наदानуудта тугажа байха тухай эвбшөөрөөдө үгөөд, энэ зорилгоор

Немецүүд Венгриһээ бүхы запас тарьяан абаашаа

СОФИ. (ТАСС). Бүгдэй везэ Венгрийн запас талханы нилээд эхэ хүйнөө Германия худар элбхитэ дээрһээ Венгригэ талханы дай нормы нэгэ хүндэ үдэр соо 150 грамм үгэхэ хүртэр хороохо баатай болобо. Тингэһэн болбо венгерскэ правительство хадаа хаяган талханы нормы үшөө хороохо болохо байһан тухай улад зондо урихшадан һануулан байха юм.

«Иймэ эвдэрч байла болбо венгерскэ тарча талхы Германия ба Итали худар эелжэ абаашанын результат болобо гэнэн навал бодоо арад зоний дунда таранхай байна» гэжэ этеэ хойлог хэрэгтэ эрхлэжэ министр Сас хэлэб. Мүнөө сагай байдалаар хадаа Венгрия өөрынгөө союзнигуудтэ нэгтэһы монсоор өршөөн үгэжэ шадагшү байда гэжэ тто министр мэдүүлэб.

Харуулгата редакторай оролгошо Ц. ГАЛСАНОВ.

ПАВЕЛ НИЛИН

Унтаршасгүй улаан гал

(Зинкинэ декабрин 6, 8, 10, 11 ба 12-ой номернуудта)

немецүүд тухай хөөрөлдөг, тэрэнь тухай юм гэжэ бодоһон гэжэ эсүүдэ байгаа. Тингэжэ Мещеряков болбо немецүүд бөөһэтэй фронтүүд гэжэ нэрлэгдүүд, тэдэни наадлажа нэгдэгшү ба ядахадлаа харадаһынгүй байгаа. Мещеряков болбо немецүүд дайдалаа шададаг ба байлдаанда нилээд эвэрхтэй зорингой мөргөлгөтэйшэ, бөгөөр хэлэхтэ харин гүрнэй спецнастууд гэшэ, зүгөөр хамхай үхсэгтэй байба—хархадан даа!—гэжэ хэлэгдэб.

Унтаршасгүй улаан гал. (Зинкинэ декабрин 6, 8, 10, 11 ба 12-ой номернуудта) пошой сүлэглэһөө бузажа абхада тэрэнь хамганин гэр соога эл хэрэгсэлтэй хамта өөрынгөө эрмэ мүншын дэгүүр бөөрээ шэрэжэ яба. Бүхы наһан соогоо хашагдажа даргагдажа ба эвэ мүншын дэгүүр үни удаан ябаһада зобожо эвэрһэн тэрэ эхэнэр мүншын дээрэ гэнэ унага, сашаа абха армийн үгы, тэнхэлэ шадалин барагалаа.—гэжэ хэлэһэн байгаа. «Нима тэмниэ зоболон хэжэ болотор үзэхэб, протопоп?»—гэжэ тэрэ хамган өөрынгөө эрбээ асууһан байна. «Үзэ тэрэ,—гэжэ протопоп хэлэ.—Хүтэрөө үзэхшү, Марковна.—Ээй, тэмнэ юм талань, үшөө зүндэхтэмни, протопоп.—гэжэ хамганин хэлэб, бодоо һөн... Энэ помын Мещеряковто тон эхэ тараһан дээрһээ, тэрэнь тухай мүнөө хүн бүхэндэ хөөрөө ябаба. «Энэ ушары немецүүд ойлгоногшү. Хэрбээ үхэхэ сэг болоо халань, бшээрэй эвдөө халань шүдхэртэһы айнаатай болхо байһанын гэнэн шүхала байна гэшэ. Бшээрэй бахадуртэ абхад, манга һүвшын сэг өржэ байһан мэтээр немцтэ харагата сэг үшөө өржэ: Тингэһын сасуу билэһэй аһан хүсөөрөө зайлахаданай тэрэ немцтэ үшлэн тоборог болоһон байба. Ондлоо зам гэжэ байхагшү... Миниг хэлэһы һалхат даа»—гэб.

Июль һара соо немецүүд дахад эхлэжэ довтолго хэжэ захалаа. Африка Мещерякова эр нүртөө үгөө дуулгажа алдаа. Сибиртэ бусаа. Июль һара соо Мещеряков хугалаа туулуургүйгээр абадаг болоо. Гэбшөө тон аали-ханаар, болгоомжотойгээр абадаг бэлэй. Баруун гарайн боомты абжажа халһан болоһонь гарын ташуур шөнгөөр ванжажа байгаа. Тингэжэ Мещеряков нэгэ алдартай профессортэй уужажа шалаба. «Наука, культура ба техникэ нима архаанар алжажа ябана гэжэ гв, би гаргүй болоһоний гэгшэ аал?»—гэжэ Мещеряков сугалтай явэлтэйгээр хэлэб. Тингэжэ профессор үшөө нэгэ операши хэжэ болохо арга байба. Зүгөөр сэхинь хэлэхтэ, хэрэгтэ бүтэмжтэй байха тухай лаблан хэлэжэ шадахагшүб.—гэб.

Мещеряковой гарын даяадаг олобо, ямар нэгэ шүрбшыннь бунаажа татаба, нэгэ юмын нүгөөдтэйнь холбожо оёһон хэбэртэй болобо. «Мүнөө нилээд хамга бүхы юмы өөр дээрһээ тнай болохо. Гараа хүдэлгэжэ байха хэрэгтэй. Хургада үхлэг гэжэ байха хэрэгтэй»—гэжэ оларди дүврэһэнй һүвчлээр тэрэ профессор хэлэб. Тингэжэ Мещеряков болбо: «Хургадаа хүдэлдэг болохо хэрэгтэй гэжэ дуулабаб»—гэжэ хэлэб. Мещеряков өөрынгөө гары кулаа шөнгөөр үзэхэбэлгэ ба сэрэгтэй номууды үзэхэһөө хоорондо медицинскэ номуудынь уншадга байгаа. Нервэд хабаадаа хамга бүхы юмы тухай эхээр бонидолог байба. Олоһоны баруун гарайн хурганууд хүдэлдэг боложо захалаа.

Август һара соо Мещеряков хамгана ба үхбүчлээр баруун гараара бөшг бөшбө, тэрэнь соогоо би дахад фронтто олоһон гэжэ мэдээсэл тэрэ бөшгэб. Тус отрядтай бүлэг партизанууд дайсамай түмээр-гарын эшелонны халган угаажаа. нэгэ паровоз ба автомашинууды тэжэ ябган 12 платформу үгы хэбэн байла.

«Энөө тухай дуулаһан тэрэ үдэртөө би болбо мүнөө сагай нэгэн зохиолын повесть соо тон гайхалтай ушар тухай уншалан байлаб. Тэрэнь зохиолой тэрэнь гансал амилы хүнүүд дайдалдаг даж юм, даһа барилдад лан сэрэгтэ мултардаг юм гэжэ хэлэб. Энэнь буруу, манай арадай гэжэ байгаа лан байлдааны агуу эхэ ухашанарай нэгэнни халаа энэ дайнда билэнтэй хамта мүн манай наһа барилдаһы сугтаа хабаадаһана. Дайн сэрэгтэй хэрэгүүд манай үбгэ эсэгээрнэнь билэнтэй сугтаа ябадаһана. Манай арадай эрхын хүсвүүдэй дүй дүршэһын, тэдэнь этгэл найдабарын, мүн элдэһын этгэлгэ эсэсэгшүгээр хандажа абадаг Василий Мещеряков бшү наһан соонь үхтөлөн байна. Тэрэнь ажабайдалынь дүй дүршэл, тэрэнь сэжэ зүрчэн соонь унтаршасгүй улаан галын билэнтэй бүтэлэ нитын дүй дүршэл ба этгэл найдабарын хүсэ шалаа бүхылөө мөшанин мэтэ хомтой холот, тоонуудан мэтэ ажа хаража шадахагшү ба ахир сэжэ болотлой Германияны дууһан үй бутэ сохио абадала билэниэ сапашанай үхтэлэ болоо. Ушарын халаа ондоо ямаршы зам байхагшү. Ушарын халаа, билэнтэ ондоо халаа хүн үгы байна. Ушарын халаа манай газар нутаг дээрһууһан хүн зон хэээ хөөхтэ хододаһагшү ба манай хүсвүүдэ түрөжэ гаргаган газар дайламшай даялшөгшү байна...» (Түгээдэ).

Москва, Ноябрь, 1942.